4. *& in cap. 1. verb. Cartas. num.* 6. Bolanus *in Curia Philipp. 3. parte, §. priſion. num. 6. & 4. & 2. tomo verb. Navegantes, num.* 7. vide etiam Barboſam *in l. alia, §. elegantes ff. ſoluto matrim. ex numero* 3. ubi de pacto capiendi debitorem propria auctoritate.

Ibi: *Item adde, &c.*

Caſus in quibus privatus poteſt capere delinquentem etiam ex intervallo, dummodo intra viginti horas eum præſentet coram Judice, enumerat Farinacius *dicta quæſt. 27. num.* 23. ut ſunt monetarum falſarii, latrones, & viarum graſſatores, violenti fœminarum raptores, milites ſtipendiarii fugientes, duces, arborum & vinearum incenſores, venefici, & incantatores, & rei in flagranti reperti; eum vide, & Bolanum, *in Curia Philipp. 3. parte, §. priſion. num.* 2. & Cancerium *variarum, 2. parte, cap. 10. num.* 65. & Azevedum *lib. 4. tit. 4. ex num.* 4. ubi de blaſphemis, & aliis.

Ad numerum 4. ibi: *Item adde quòd judex, &c.*

Nullum Judicem poſſe capere delinquentem exiſtentem in alieno territorio, ut *hic* reſolvitur docent, & explicant Tuſch. *lit. C. concl.* 72. ubi ampliat, limitat, & declarat: Farinacius *quæſt. 7. num. 40. & quæſt. 27. num.* 88. & plures relati à Cevallos *quæſt.* 59. ubi etiam agit de citatione verbali, & excommunicatione an litiget extra territorium exiſtentem? Parladorius *differentia 79. cap. 2. numer.* 6. Carlevalius, *tom. 1. diſp. 2. quæſt. 1. num.* 25. Gratianus *in regula* 491. *ex numer.* 1. & latè Barboſa *in l. Titia, ff. ſoluto matrim. numer.* 35. & vide Fachin. *lib. 9. cap.* 23. Avend. *reſponſo 40. numer.* 7. & Eſcobar *de ratiociniis, cap. 4. num. 19. §. Cuentas, num.* 9. Cenedum *in collectan. cap. Romana, §. contrahentes, de foro competalia.* 6. qui latè agunt de fugientibus ex hoc Regno Caſtellæ ad aliud Regi noſtro ſubjectum de quo Carlevalius *de judiciis, tom. 1. diſp. 2. ex num.* 827. Et vide etiam Bobadillam *lib. 2. cap. 13. ex num.* 65. ubi de Judice inſequenti reum fugientem extra ſuam juriſdictionem, de quo etiam Villadiego *in politica, cap. 5. §. 27. ex num.* 1. & in hoc crebriùs receptum eſt, non poſſe Judicem, vel Alguazelum ingredi cum virga juſtitiæ, in alienam juriſdictionem, & capere delinquentem fugientem, & caſu, quo eum capiat, debere eum relinquere captum in manu Judicis illius loci, ut inde per literas requiſitorias alterius Judicis, in cujus territorio deliquit, remittatur, ut ex Azevedo *in lib. 3. tit. 2. num. 3. lib. 1. Recopil.* Farinacius *quæſt. 7. n. 40. & 41.* & aliis Pluribus reſolvit Bobadilla *lib. 2. cap. 13. num.* 67. vide etiam Barboſam *in l. Titia, ff. ſoluto matrim. num. 33. & ſeq.* & Guttierrez *lib. 4. quæſt. 25. n. 5. & 14.* Aviles *in cap. 1. prætorum, num.* 6. & Carlevalium *dicta diſp. 2. ex num.* 756.

Ad numerum 6. ibi: *Poteſt eum occidere, vel vulnerare, ſi telo ſe defendat, &c.*

Quòd ſi reus ſe defendat in captura reſiſtendo poſſit occidi, vel vulnerari, & idem ſi fugâ, vel alio modo ſe ſubtrahat, ut *hic* reſolvitur, docent Boſſius *in tit. de captura, num. 12. & ſeq.* Plaza *in epitome delictorum, lib. 1. cap. 38. num.* 6. Clarus *in §. finali, quæſt.* 29. & alii plurimi in unum congeſti à Farinacio *quæſt. 32. ex num.* 40. *ubi num.* 41. docet quòd talis Judex vel Officialis non poteſt excedere modum juſtum in hoc caſu, nec uti armis contra inermem; *& num.* 44 contra noſtrum Gomezium, & alios reſolvit, quòd ſi reus fugiat, non poſſit occidi; niſi reus eſſet capitaliter damnatus, & bannitus, vel niſi ita Judex expreſsè mandaſſet; eum vide *ibidem, uſque ad num.* 62. ubi hanc quæſtionem fuſiſſimè explicat per ampliationes, & limitationes. Suarez *tit. de los emplazamientos, verbo. Sed attende: num.* 26. Fachinæus *lib. 9. controv. cap. 73. & 74.* Caſtillo *in l. 66. Tauri*, Narbona *in concordia familiarum ſanctæ Inquiſitionis, gloſſa 18. num.* 34. ubi plures refert.

Ibi: *Item adde quòd carcer. &c.*

7 Quòd carcer debet eſſe ſecundùm qualitatem delicti, cum debita ſecuritate, & ſine pœna, & cruciatu, ut *hic* reſolvitur, docent plures relati, & ſecuti à Farinacio *quæſt. 95. & ſeq.* Guttierrez *lib. 4. quæſt.* 21. & latè Bobadilla *ſuprà. cap. 15. lib. 3.* ubi plura; Aviles *cap. 25. prætorum, verb. diſpenſarem.*

8 Ad num 7. ibi: *Quòd ſi durante lite poſt publicationem, &c.*

Reum poſſe relaxari ante ſententiam, ſi de ejus innocentia conſtat, ut *hic* reſolvitur, comprobant latè Suarez *tit. de fidejuſſore in cauſa crimin.* ubi Valdeſ. alios refert, Menoch. *de arbitrar. lib. 2. caſu* 30. Clarus *in §. fin. quæſt.* 46. Boſſius *tit. de carcerato fidejuſſorib. committendo, ex num.* 1. optimè Salgado *de protectione, 2. parte. cap. 4. ex num. 187. & 218.* ubi de forma hujus fidejuſſionis.

9 Ad num. 8. ibi: *In quo articulo breviter, & reſolutive dico, &c.*

In caſibus quibus pœna pecuniaria, vel exilii imponenda venit, reus poteſt ſub fidejuſſoribus relaxari; ſecus, ubi eſt imponenda pœna corporalis: & ſi de facto relaxetur: in hoc caſu pœna pecuniaria poteſt habere locum contra fidejuſſorem, ut *hic* reſolvitur: ita docent Suarez *tract. de fidejuſſore in cauſa criminali, per totum*, Tuſchus *lit. C. concluſ. 87. per totam*, Parladorius *differentia 138. num.* 7. Cancerius *variarum, 2. parte, cap. 5. numer.* 59. ubi an poſſit ſe obligare fidejuſſor ad pœnam corporalem? *& 3. parte, cap. 12. ex num.* 132. & Bobadilla *infra, n.* 104. & Clarus *in dicta quæſt.* 46 & alii quamplurimi adducti à Farinacio *quæſtione 33. & 34. per totas*, ubi fuſiſſimè, ut ſolet materiam proſequitur; *& num. 3. & ſequentibus*, declarat qualis debeat eſſe iſte fidejuſſor, & quomodo debeat obligatio concipi; *& num. 43. & ſequentibus*, agit quid ſi non inveniat fidejuſſorem, an admittatur ad cautionem juratoriam? *& num.* 77. ubi agit de relaxatione Paſchatis tempore (de quo etiam Bobadilla *lib. 3. cap. 15. num.* 17. & Lara *de Anniverſariis, cap. 22. ex num.* 28.) eum vide per dictas duas quæſtiones, quibus præſentem latiſſimè exornat: *& num.* 9. addit quòd ſi fidejuſſor dolo deſiit reum exhibere, puniri poteſt corporaliter, Carlevalius *de judiciis, tom. 1. diſput. 2. n. 750. & 751.* ubi benè explicat, & latiùs Salgado *de protectione, 2. parte, cap. 4. ex n.* 153. & Guttierrez *lib. 4. quæſt.* 21. ubi *num.* 4. ait, quod Nobilis, dives, & magnæ æſtimationis vir, licèt agatur de pœna corporali poteſt ſub fidejuſſoribus relaxari, Salgado *ſuprà num.* 196.

10 Ad numerum 9. ibi: *Sed his non obſtantibus, &c.*

Quòd ſi reus, vel fidejuſſor pro eo promiſit ſe præſentare intra certum tempus ſub certa pœna, quod termino elapſo incidat in pœnam abſque alia interpellatione, ut *hic* reſolvitur, docent plures Doctores in unum congeſti à Farinacio *quæſt. 34. ex num. 129. uſque ad* 134. contra alios plu-

res *ibidem num.* 125. relatos, & Matienzo *in lib. 10. tit. 16. lib. 5. Recopil. gloſſa 2. num.* 3. ubi etiam ait, illum textum eſſe ſingularem ad hoc quòd fidejuſſor de præſentando reum judicio, vel *de la baz* ſub certa pœna ad hoc obligatus, ſi incidat in eam pœnam ob non implementum, & talis pœna non fuerit petita intra annum à die, quo fuit incurſa, deinceps non poterit peti, nec exigi; vide etiam Azevedum *in lib. 14. tit. 4. lib. 5. Recopil. num.* 3. ubi quòd regulariter, quando ex culpa in non faciendo commiſſa eſt pœna incurrenda, requiritur monitio, & Pichard. *in §. ſed hodie: Inſtitut. de ſatiſdationib. num.* 17. Tuſchum *lit. F. concluſ.* 322. & Cancerium *variar. lib. 2. cap. 5. num.* 136.

Ibi: *Dubium tamen eſt, &c.*

Quòd eo ipſo quòd reus fuerit carceratus pro eadem cauſa, licet poſtea fugiat, fidejuſſor liberetur, ut docet Gomezius, probat Afflictis *deciſ.* 130. Boſſius *in practica, tit. de carcerato fidejuſſoribus committendo, num. 31. & 39.* Matienzo *in lib. 10. tit. 16. lib. 5. Recopil. gloſſa 1. num* 4. ubi laudat noſtrum Gomezium, Pichard. *in §. ſed hodie, Inſtit. de ſatiſdationib. num.* 8. ubi quid ſi reus decedat? & alia *per totum* §. Tuſchus *lit. F. concluſ.* 326. Cancer. *variarum lib. 2. cap. 5. num.* 134. & latiſſimè Farinacius *quæſt. 34 ex numer* 93 ubi *numer.* 94. limitat præterquam ſi fidejuſſor promiſerit, præſentare toties quoties, &c. & de nuntiante reo, ut fugiat ne capiatur, vide Avendañum *reſponſ.* 12.

11 Ad numerum 10. ibi: *Poteſt ſemper appellari, &c.*

Injuſtè captum poſſe ſemper appellare, etiam ſi à die mandati de capiendo ſint elapſi dies à jure conſtituti ad appellandum, & gravamen ſit continuum, ut *hic* reſolvitur, docent communiter Doctores, ut conſtat ex Pichardo *in manuductionibus, 1. parte. præcepto 11. numer.* 7. & vide latiſſimè Salgado *de protectione Regia 3. parte, cap. 4.* maximè *num.* 237. ubi advertit quòd appellans poſt terminum debet allegare gravamen de præſenti.

12 Ad numerum 12. ibi: *Videtur confiteri delictum, &c.*

Et ibi: *Sed certe iſte videtur dubius, &c.*

Fugientem à carcere haberi pro confeſſo, & debere puniri pœnâ eâdem, ac ſi verè delictum commiſiſſet, præterquam ſi ſuam innocentiam probet, ut *hic* reſolvitur, docent Clarus *in practica, §. finali, quæſt. 21. verſic. Tertio autem modo*, Menoch. *de arbitrar. caſu 30. num 5. & de præſumpt. lib. 1. quæſt. 89. num.* 45. Maſcard. *de probation. concluſ. 266. num. 1. & concluſ.* 820. Morl. *in emporio, tit. 11. quæſt. 10. num.* 11. & alii plures relati à Farinacio *in quæſt. 30. ex n.* 7. ubi *uſque ad num.* 33. plures opiniones adducit, & latè agit de intellectu, text. *in l. in eos, ff. de cuſtodia reorum*; & tandem ſub diſtinctione præſentem reſolutionem explicat, & pœnam mitiorem, & non ordinariam imponendam hoc caſu aſſerit, ut videri poteſt per eum *ib. num. 24. & 25.* eum vide: & Paz. *in praxi, 1. tom. 5. parte, cap. 3. §. 2. ex num.* 7. Plaz. *in epitome delicto. cap. 38. num.* 7. Fachin. *lib. 9. controverſ. cap. 69. & 72.* Bobadill. *ib. 3. cap. 15. ex nu.* 132. Gratianum *in reg. 117 per totam.* Bolan. *in Curia 3. parte. §. 11. num.* 13. qui omnes in pœna arbitraria imponenda conveniunt; & addunt quòd fugiens à carcere, & ſe præſentans coram Superiore non videtur fugere, nec pœnam incurrit: Vide etiam Barboſ. *in collect. cap. nullus, de præſumption. num.* 3. ubi *num.* 4. remiſſivè agit de injuſtè detento in carcere, an fractis vinculis liceat fugere? plures referens ad hanc quæſtionem quos vide, maximè Laram *in lege ſi quis à liberis, §. ſed utrum ex numer.* 24. Azeved. *in lib. 8. tit. 9. lib. 3. Recop. num.* 7. Sayr. *in clavi Reg. lib. 12. cap. 18. ex nu.* 4. Reginald. *in praxi lib. 24. num.* 19. D. Lar eam *allegat. fiſc. 114. num. 4. & 28.* ubi quòd ei licet cuſtodes occidere, de quo Sanch. *in conſil. lib. 6. cap. 4. dub. 17. & dub. 7. & ſeq.* ubi de juſtè carcerato fugiente. Et quòd fugiens à manibus judicis punitur, ac ſi fugiſſet à carcere: idem Farinacius *quæſt. 32. num.* 26. Et an fugientem percutere liceat? *ibid. num. 43 & ſeq.*

Ad num. 12. ibi: *Quæ omnia videntur limitanda, &c.* 13

Uxorem, quæ mutatis veſtibus exemit maritum à carcere, excuſari à pœna ordinaria, ut *hic* reſolvitur, docet Bobadill. *lib. 3. cap. 15. nu.* 130. & plures relati, & ſecuti à Farin. *quæſt. 30. n. 118. & quæſt. 31. n.* 160. & Pichard. *in §. cæterum, inſti. de leg. Aquilia, num.* 48. qui alios refert, Gratian. *reg. 112. ad fin.* Et an alius quilibet extrahens carceratum committat crimen læſæ Majeſtatis? vide Narbon. *in concordia familiarium, gloſſ.* 7.

Item de obligatione cuſtodis carceris, vide Farinac. *quæſt. 31. per tot.* ubi *num. 93. & ſeq.* quòd non poteſt relaxare captum de mandato creditoris ſine mandato judicis, Bobadilla *ſuprà, numer. 127. & lib. 2. cap. 13. ex num.* 65. qui etiam agunt de cuſtode carceris cognoſcente carnaliter carceratam, & Tuſchum verb. *Cuſtos*, latè.

CAPUT X.

Quando reus gaudeat immunitate Eccleſiæ, & privilegio primæ tonſuræ.

SUMMARIUM.

1. *Quando reus gaudeat immunitate Eccleſiæ?*
2. *Caſus in quibus delinquens non gaudet immunitate Eccleſiæ.*
3. *An & quando delinquens gaudeat privilegio primæ tonſuræ?*
4. *Conjugatus an gaudeat iſto privilegio primæ tonſuræ?*
5. *Si reus delinquens tempore commiſſi delicti non erat clericus primæ tonſuræ, & poſtea recepit primam tonſuram, an judex laicus poſſit cognoſcere de ejus delicto, an Eccleſiaſticus?*
6. *Si aliquis fecit delictum cum clerico, an laicus gaudeat privilegio clerici, ut judex Eccleſiaſticus cognoſcat de delicto laici?*
7. *Clericus primæ tonſuræ ſi declinaverit juriſdictionem judicis ſæcularis, an perdat officia regalia?*

ITem etiam utiliter, & neceſſariò quæro, an & quando reus delinquens gaudeat immu- 1 nitate Eccleſiæ, ut ab ea non poſſit extrahi? & an & quando gaudeat privilegio primæ tonſuræ, ut per judicem ſæcularem non poſſit capi, & ſi de facto capiatur, debeat ad judicem Eccleſiaſticum remitti?

Et in primo articulo reſolutivè dico, quòd regulariter omnis reus delinquens gaudeat immunitate Eccleſiæ, ut ad eam confugiens poſt de-

lictum non poſſit ab ea extrahi, text. eſt in l. præſenti, C. de his qui ad Eccleſias confugiunt, text. in cap. ſicut antiqui, 17. q. 4. text. in c. de raptoribus, 36. quæſt. 1. text. capitalis in c. inter alia, de imm. Eccleſ. Et idem diſponit l. 2. tit. 11. 1. part. adeo quòd non poteſt per judicem ſæcularem inhiberi, ne ſibi dentur alimenta, & omnia neceſſaria, text. in d. l. præſenti, ibi, ut ei aliquid aut victualium rerum, vel veſtis negetur, aut requies, & idem diſponit prædicta lex partitæ; quod extende, ut procedat etiamſi fugiat ad clericum portantem per viam corpus Domini noſtri Jeſu Chriſti, quia etiam gaudet immunitate Eccleſiæ, licèt jure expreſſum non inveniatur. Primò, quia eſt longè dignius, quàm Eccleſia materialis. Secundò, quia Eccleſia habet hoc privilegium propter ipſum Chriſtum, & confirmari poteſt auctoritate Evangelica Matt. c. 9. ubi mulier quæ patiebatur fluxum ſanguinis tangens fimbriam Domini noſtri fuit ſalva, & his conſiderationibus ita determinat Hoſti. Abb. & communiter Doctores in c. ſane, de celebratione miſſarum, idem Hoſt in ſumma de immunit. Eccleſ. 7. col. num. 12. Imol. in clem. 1 de pœn. & remiſ. 2. col. n. 10. Summa Angelica in part. immunitas, §. 28. Joan. Tierrus in tract. de fug. 1. n. 8. & vol. 8. tractatuum Joan. Fab. in §. fin. Inſt. de his qui ſunt ſui, vel alie. jur. 2. col.

Confugiẽs ad clericũ portantem Corpus domini.

Quod tamen limita, & intellige, præterquam
2 in caſibus a ſequentibus. Primus eſt, quando
a talis reus delinquens ſit publicus latro, quia ille non gaudet immunitate Eccleſiæ text. eſt in d. c. ſicut antiquus, 17. quæſt. 4. text. in d. c. inter alia, ibi, & hoc verum eſt, niſi publicus latro fuerit, & idem diſponit l. 4. tit. 11. 1. part. advertendum tamen, quòd publicus latro dicitur ille qui in itinere publico vel mari commiſit furtum, argumento textûs in l. capitalium, §. graſſatores, & §. famoſus, ff. de pœnis, quo caſu aggravatur pœna, quia ut plurimùm tale furtum non perpetratur ſine homicidio, ut in dictis juribus: unde in hoc caſu propter gravitatem criminis non gaudet immunitate Eccleſiæ. Ex quo deducitur & infertur, quòd ſi fur vel latro commiſit ſimplex furtum in alio loco, gaudebit immunitate Eccleſiæ, & ita tenet Innoc. & communiter Doctores in c. inter alia, & probat text. in c. de raptoribus, 36. quæſt. 1. ubi raptor mulieris gaudet immunitate Eccleſiæ, quod eſt gravius delictum, quàm rapere rem particularem bonorum alterius: quod tamen intelligo præterquam ſi commiſit tria vel plura furta, quia tunc poſſet extrahi de Eccleſia, quia per talem conſuetudinem efficitur famoſus; argumento text. in d. §. famoſus, & in authent. ſed novo jure, juncta Gloſ. ordinaria & communi opinione, C. de ſerv. fug. Secundus caſus eſt, quando talis reus delinquens ſit nocturnus depopulator agrorum, qui Segetes, vel meſſes devaſtat, text. eſt in d. c. inter alia, & ibi communis opinio Doct. & idem diſponit prædicta lex 4. tit. 11. 1. part. Cujus ratio poteſt eſſe, quia tale delictum tendit in grave damnum totius reipublicæ, conſumendo fructus terræ, ex quibus alimenta percipiuntur, unde propter gravitatem delicti hoc ſtatutum eſt. Tertius caſus eſt, quando talis reus commiſit delictum in Eccleſia, quia tunc non gaudet immunitate ejus, text. eſt in auth. ut liceat matri & aviæ, §. quia vero ita, collat. 8. Cujus ratio, quia non eſt æquum, nec juſtum, privilegium, vel beneficium recipi ab Eccleſia, vel perſona quam offendit. Cujus verba ſunt: Non enim debent hujuſmodi perſonæ in venerabili loco munimen habere, quem ipſi per ſcelus proprium deſpexerunt, & ibi notat & commendat Angel. & alii Doctores textus in cap. fin. de immun. Eccleſiæ, & ibi communiter Doctores & idem diſponit prædicta lex 4. tit. 11. 1. part. confirmatur etiam ex textu cum ratione in l. auxilium, §. in delictis, ff. de minor. Cujus verba ſunt: Et non ſit ætatis excuſatio adverſus præcepta legum ei qui dum leges invocat, contra eas committit. Et adde quod hoc caſu judex ſæcularis eſt judex competens de tali delicto, non verò Eccleſiaſticus, ut probant prædicta jura, & in expreſſo ita tenet Bart. in l. ſi cui, §. fin. ff. de accuſ. 1. col. n. 3. Sal. in auth. Item nulla communitas, C. de Epiſc. & cler. 1. col. num. 4. Bald. in l. ſi quis in hoc genus, eod. tit. 2. col. num. 1. Abbas qui bene declarat, in d. c. inter alia, de immunit. Eccleſ. pen. col. num. 29. & ibi communiter Doctores, idem Abbas in cap. fin. eod. tit. Angel. de malef. in parte, in ſcalis Sancti Petronii, & ibi ejus additionator. Et idem eſſet quandò quis exiret de Eccleſia ad delinquendum, quia ſimiliter non gauderet ejus privilegio, argumento prædictorum jurium & eorum ratione. Quartò limita & intellige, quando talis reus ex propoſito, & ſua libertate fugit ad Eccleſiam; ſecus tamen eſt ſi per judicem, vel ejus officialem ducatur ad carcerem, vel ad furcam per Eccleſiam, vel locum ſacrum, quia per hoc non gaudet immunitate Eccleſiæ, quia ille tranſitus non eſt in conſideratione, cùm reus delinquens ibi non fuerit in plena libertate ſua, ſed detentus & oppreſſus à judice, argumento text. notabilis in l. ſi quis poſt hanc, C. de ædific. privat. ubi habetur, quòd illud quod non poteſt tolli, nec extrahi de aliquo certo loco, poteſt aliunde portari, licèt tranſeat per illum locum prohibitum, & ad hoc notat & commendat ibi Gloſſ. ordinaria, Jac. de Areti. Cynus, Alb. Bald. Angel. Sal. & communiter Doctores, Bart. in l. cætera, §. ſed & ſi quis, in fin. ff. de legat. 1. & ibi Moderni, & in expreſſo in noſtra quæſtione & materia ita tenet Arch. in cap. ſicut antiquis 17. quæſt. 4. Hippolytus de Marſil. in l. unica, Cod. de rapt. virg. 2. col. num. 115. Palat. Rub. ubi reputat ſingulare & quotidianum in ſua repetit. cap. per veſtras, 22. 1. colum. Quintò limita, præterquam ſi quis commiſit homicidium vel delictum proditoriè, vel alevosè, quia tunc non gaudet immunitate Eccleſiæ, ita probat textus in cap. 1. de homicidio, Cujus verba ſunt: Si quis per induſtriam occiderit proximum ſuum, & per inſidias, ab altari meo avellet eum, ut moriatur, & ibi tenent Gloſſa ordinaria, Abbas antiquus, Innocent. Hoſtienſ. Anton. Anan. & Felinus, Innocentius in cap. inter alia, de immunit. Eccleſ. 1. col. in fin. Faber. in §. item lex Cornelia de ſicariis, Inſtitut. de publicis judic. & ibi Platea 2. colum. Guido Papæ in deciſionibus ſuis, deciſione 121. ubi dicit, quòd in quæſtione de facto ita fuit conſultum & deciſum, per omnes auditores parlamenti: & ita etiam fuit judicatum & deciſum in cancellaria de Valladolid ab auditoribus regalibus contra quoſdam cives Zamorenſes, qui proditoriè, & alevosè quendam decurionem occiderunt; & ſic benè nota, quòd tantùm ille qui caſu, & impetu homicidium vel delictum fecit, gaudet immunitate Eccleſiæ, non verò ille, qui feciſſet proditoriè, inſidiosè, vel alevosè. Sed advertendum quòd contraria opinio videtur verior, imò quod indiſtinctè talis homicida, vel delinquens gaudeat immunitate Eccleſiæ, etiamſi proditoriè, vel alevosè fecerit.

Publicus latro non gaudet immunitate Eccleſiæ.

Item qui commiſit crimen in Eccleſia.

Item homicida proditor alevoſus.

Primò, quia text. in d. cap. inter alia, expreſsè, & genericè diſponit, quòd omnis delinquens gaudeat immunitate Eccleſiæ, etiamſi gravia delicta perpetraverit. Secundò, quia ille textus ſpecialiter excipit duos tantùm caſus, ſi ſit publicus latro, vel depopulator agrorum, ergo in aliis remanet firma regula in contrarium. Tertiò facit text. in c. fin. eod. tit. de immun. Eccleſiæ, ubi alter caſus excipitur & probat apertè, quod ille, nec alter caſus non comprehendebatur in d. c. inter alia, & in terminis licet non ita benè fundet, ita tenet Abb. Panormit. in d. c. 1. de homicidio, 1. col. n. 1. & ibi Joan. And. & Anch. & ad text. in d. c. de homicid. poteſt reſponderi, quod loquitur in clerico homicida, quia per hoc evellitur ab altari per depoſitionem ordinis & beneficii; vel aliter & ſecundò, quòd loquatur in laico & in clerico, ut pro tali crimine evellatur ab altari, primò ab Eccleſia per excommunicationem, ſecundùm prædictos Doctores. Et certè in puncto juris iſta ſecunda opinio videtur verior, ſed cùm alia opinio contraria ſit communis, non eſſet recedendum ab ea in judicando, & conſulendo, maximè quòd continet æquitatem; unum tamen eſt pro declaratione prædictorum, quòd in caſibus in quibus talis reus delinquens non gaudet immunitate Eccleſiæ, non debet ab ea extrahi per judicem laicum, ſed per judicem Eccleſiaſticum, qui poſtea debet tradere ipſi judici laico: ita probat textus in authent ſi quis ei, C. de adult. & ibi tenet Salyc. 1. colum. 6. not. Auguſtin. in addit. ad Angel. de malef. in parte, in ſcalis Sancti Petronii Joan. Tierrus in tract. de fuga, 2. col. n. 9.

3 In ſecundo verò articulo, & quando reus delinquens gaudeat privilegio primæ tonſuræ, ut per judicem ſæcularem non poſſit capi, nec puniri, & ſi de facto capiatur, debeat remitti ad judicem Eccleſiaſticum, breviter & reſolutivè dico, quòd talis reus delinquens gaudet beneficio clericali, ut non poſſit conveniri coram judice laico, ſed coram eccleſiaſtico, adeò ut non poſſit huic privilegio renunciare, quia introductum eſt in favorem totius ordinis clericalis: textus eſt capitalis & expreſſus in c. cùm non ab homine, de judic. textus in c. ſi diligenti, de foro compet. textus in c. continua, & in c. placuit, & in c. clericum nullus, & in c. inviolata 11. quæſt. 1. & quaſi per totam illam cauſam, & quæſtionem, text. in c. cum clericus, & in auth. ſtatuimus, C. de Epiſcop. & cleric. textus in auth. de ſanct. Epiſcopis, §. ſi quis con. collat. 9. text. in authen. ut cleric. apud proprios Epiſcopos primum conveniatur, per totam collat. 6. cum ſimilib. & utrobique communiter Doctores.

Privilegiũ primæ tonſuræ.

4 Quod procedit etiamſi ſit conjugatus, dum tamen cum unica & virgine, non verò cum vidua vel corrupta, & tonſuram & habitum decentem deferat, text. eſt in c. unica de clericis conjugatis, lib. 6. adeò ut non ſufficiat, quòd vir talem credebat & reputabat, quando cum ea contraxit, ſi verè ſit corrupta, ſecundùm communem opinionem ibi, tenet Gloſſ. ordinaria, & ibi Doct. in c. nemo, 32. diſtinct. unde quando talis reus eſt captus à judice laico, vera & communis practica eſt, quòd faciat comparere coram judice eccleſiaſtico, & petatur inhiberi laicum ante omnia, probando titulum clericalem, & ſimiliter quòd contraxit cum unica & virgine, & non corrupta, vel ſaltem quæ communiter talis reputabatur, & obtinebit, niſi ex adverſo probetur contrarium, & ſecundùm Doctores, communiter in dict. c. unico, & probat text. expreſſus in cap. ſi judex laicus, de ſent. excom. lib. 6. Dubium tamen eſt ſi prius ipſe defloravit, & poſtea cum ea contraxit, an gaudeat privilegio? & dicendum eſt quòd ſic, & ita tenet Gloſſ. ordinaria & communiter Doctor. in d. c. unico. Hodie tamen in noſtro regno talis reus delinquens conjugatus vel non, debet portare, & deferre habitum clericalem & tonſuram tempore perpetrati delicti, & ante per quatuor menſes, aliàs non gaudebit tali privilegio: ita diſpoſuit Alexand. Papa in Bulla, ſuper hoc Catholicis regibus Hiſpaniæ conceſſa, quæ habetur, & eſt incorporata in pragmatica 21. cum ſeq. lib. pragmaticarum.

Quæro tamen circa prædicta, ſi reus delin- 5
quens tempore commiſſi delicti non erat clericus primæ tonſuræ, poſtea verò recepit primam tonſuram, an judex laicus poſſit & debeat cognoſcere de ejus delicto, an verò judex eccleſiaſticus? & reſolutivè dico, quòd judex laicus, quia in delictis, quoad pœnam imponendam, ſemper attenditur tempus delicti commiſſi, non verò tempus ſententiæ, text. eſt notabilis & expreſſus in l. 1. ff. de pœn. & ibi notant, & commendant Doctores: probat etiam text. in l. injuriarum æſtimatio, ff. de injur. ubi habetur, quòd ſi quis paſſus eſt injuriam ab alio, & poſtea vilior, vel nobilior factus ſit talis offenſus, non debet attendi in æſtimatione injuriæ tempus ſententiæ, ſed tempus illatæ injuriæ; facit etiam textus in l. doli, §. fin. ff. de ſervo corrupto, text. in l. ſi quis decurio, verſ. fin. C. ad leg. Corn. de falſis, ubi habetur, quod licèt decurio non poſſit torqueri, tamen ſi commiſit falſitatem antequam eſſet decurio benè poteſt torqueri, & ſic dignitas, vel qualitas ſuperveniens in perſona delinquentis poſt delictum commiſſum non excuſat à pœna, vel tortura, & ibi notant & commendant Doctor. quod reputo notabile.

Dignitas ſuperveniens delinquenti nõ excuſat à pœna.

Item quæro ſi reus merè laicus commiſit de- 6
lictum cum alio clerico primæ tonſuræ, vel cujuſlibet ordinis, vel cum alia perſona privilegiata, an gaudeat privilegio cleri ſocii ſui, vel alterius perſonæ, taliter quòd uterque debeat conveniri coram judice eccleſiaſtico, vel judice perſonæ privilegiatæ? & videtur quòd ſic. Primò ne continentia cauſæ dividatur, & ne ſequatur abſurdum, ſi variæ, vel contrariæ ſententiæ proferantur, argumento text. in l. nulli, C. de jud. in l. 1. & 2. ff. de quibus reb. ad eundem judicem eatur. Secundò, quia magis dignum ſemper debet retrahere ad ſe minus dignum, textus eſt in cap. quod in dubiis, verſ. fin. de conſ. Eccleſ. vel altar. text. in c. ſacris, de ſepulturis, textus in c. non æſtimemus, 13. quæſt. 2. text. in c. per tuas, de arbitris. text. in l. quæ religioſis, ff. de rei vend. text. in l. ſi alieni, ff. de ſolut. text. in l. cum qui ædes, ff. de uſucap. text. in l. ſi communem, ff. quemad. ſerv. amitt. & facit Gloſſ. notabilis & ordinaria in c. fin. §. fin. de jur. patron. lib. 6. & doctrina Bart. & communis in l. præcipimus §. eodem obſervando, C. de appell. & faciunt ea quæ latè accumulat Gregorius Natan in c. quamvis pactum, de pactis, in 6. 653. col. & Jaſ. in l. emancipati. C. de collat. 3. col. n. 5. Tertiò facit text. benè ponderatus in l. utrum, ff. ad l. Pomp. de parric. ubi habetur, quòd ſi filius cum extraneo occidit patrem, uterque tenetur pœnâ parricidii, quem text. in ſuo caſu reputat ibi mirabilem & unicum Alber. Quartò facit text. in l. fin. C. de accuſat. ubi diſponitur, quòd confeſſio quam facit reus captus de ſocio criminis,

non valet, quia fortè doloſè & falſè hoc aſſereret veniam delicti ſperans, ex perſona nominati; ergo apertè vult, quòd ſi verè eſſent ſocii criminis, & probaretur, gauderet unus privilegio alterius. Et in expreſſo, licèt non ita benè fundet, iſtam ſententiam & concluſionem tenet Socin. *in l. cum ſenatus, ff. de rebus dub, fin. col. in fin.* & dicit ita fuiſſe obtentum in practica in quæſtione de facto, & eſſe benè notandum pro liberando amico à pœna mortis; tenet etiam Marianus Socin. *in cap. de petitionib.* 15. *col. n.* 30. ubi exaltat & valdè commendat, & ante eos ita tenet originaliter Antonius de Prato veteri *in l. 1. in fin. quæ ſent ſi e appell. rec.* Thom de Ferraria *in ca t lit ſuis, cautela* 10. Fel. *in c. 1. de præſcript.* 4. Hippol. de Marſiliis, *conſ.* 67. *pen. col. n.* 62. Sed his non obſtantibus ego teneo contrarium, imò quòd laicus delinquens cum clerico, non gaudet privilegio ſui conſocii, ſed quilibet poteſt conveniri & puniri à ſuo judice proprio, per ſequentia. Primò, per textum notabilem, *in l. ſi quis uxori, verſ. 1. ff. de furtis*, ubi habetur, quòd ſi uxor fecerit furtum marito cum alio ſocio extraneo, ipſa non tenetur pœnâ furti, ſed benè tenetur & punitur ſocius extraneus, & non juvatur beneficio & privilegio uxoris. Secundò facit textus *in l. ſi quis præferendum, §. fin. eodem tit. de furtis*, ubi probatur, quòd ſi duo, vel plures committunt aliquòd delictum, & in uno ſubeſt qualitas augendi pœnam, & in alio ceſſat, quod in uno datur per judicem augeri, in alio verò non, & ad hoc notant & commendant ibi Bart. & communiter alii Doctor. Tertiò probat etiam text. *in c. minoribus, C. de his quib. ut indig.* ubi probatur, quòd, ſi plures accuſantur & condemnantur per judicem ordinarium de eodem delicto, unus eorum appellavit, & alter non licet ſuſpendatur ſententia lata contra appellantem, vel per judicem ſuperiorem revocetur, tamen benè poteſt ſtatim exequi contra ſocium non appellantem, & ibi ad hoc notant & commendant Bald. & Doctor. Quartò etiam facit, quia in qualibet perſona de pluribus committentibus delictum, reputatur diverſum & diſtinctum delictum argumento textûs cum materia *in l. 1. C. de cond. furt.* ergo quilibet poſſit & debeat coram ſuo proprio judice ſub competenti pœna puniri: nec obſtant jura & fundamenta ſupra in contrarium adducta quia loquuntur & procedunt in rebus & cauſis connexis & inſeparabilibus, quod non eſt in noſtro caſu, & quæſtione: & in terminis iſtam ſententiam & concluſionem tenet Anchar. *in cap. cùm non homine, de jud. 1. col. in fin.* & etiam ego ſequor tanquam veriorem deliberatione præcedente, & ita dixi & conſului judicibus ordinariis, in quæſtionibus concurrentibus de facto, & vidi communiter practicari in iſto regno, & apertè probat *lex nova* 113. *in ll. ſtili.*

Laicus ſocius delicti cum clerico gaudet privilegio clericali.

Negatur.

Argum. 1.

Argum. 2.

Argum. 3.

Argum. 4.

7 Adde tamen pro complemento materiæ, quòd hodie in noſtro regno clericus primæ tonſuræ; qui declinaverit juriſdictionem judicis ſæcularis, & habuerit recurſum ad Eccleſiaſticum, amittit officia regalia, & redditus eorum, ita diſponit *lex 7. & 9. tit. 1. lib. 3. ord. cum ſimil.* & earum occaſione ſemper delinquens timet ſe præſentare coram Eccleſiaſtico. Sed advertendum pro earum declaratione, quia videtur, quòd non teneat, nec valeat earum diſpoſitio, ſed prorſus ſit nulla, quia tendunt contra libertatem Eccleſiæ, & clericorum privilegia, argumento text. *in cap. quæ Eccleſiarum de conſt*, & ibi communiter Doctores, text. *in c. Eccleſia ſancta Mariæ, eod. tit.* text. *in auth. caſſa & irrita, C. de ſacr. Eccl.* textus *in l. 2. tit. 3. 1. ord.* Sed hoc non obſtante contrarium eſt tenendum, imò quòd diſpoſitio prædictarum legum valeat & teneat, quia jura in contrarium adducta debent intelligi, quando lex, vel ſtatutum auferret clericis directè, aliquod jus, vel privilegium inductum à jure communi canonico, ſecus verò ſi auferat jus vel privilegium, quod habent, & ſi provenit ab ipſius Regibus vel Dominis ſtatuentibus, quia tunc benè valet & tenet eorum diſpoſitio, & hoc caſu propriè loquuntur & procedunt prædictæ leges regni: & in expreſſo ita tenet & declarat Paul. de Caſtr. *in l. ſi quis curialis, C. de Epiſc. & cler c. 1. col. 5.* utile tamen remedium ad alias leges, pro evitanda earum pœna erit, ut ipſe reus delinquens non declinet juriſdictionem judicis ſæcularis, ſed judex eccleſiaſticus ex officio ſuo petat & declinet, argumento text, *in c. ſi judex laicus alicujus, de ſent. excom. l. 6.* ibi, *vel curia ipſa eum tanquam ſuum clericum repetat*: item etiam ſicut dominus pro ſervo, vel pater pro filio vel Abbas pro monacho admittitur pro ſuo intereſſe, ita ipſemet judex eccleſiaſticus admittitur pro ſuo clerico ſubdito, & iſto fundamento & conſideratione iſtam ſententiam & concluſionem tenet expreſse Bart. *in l. penul. §. ad crimen ff. de pub. jud. 4. col. n. 9.* idem Bart. *in l. 2. C. de ac uſ.* Bald. & alii Doctor. *in l. ab adminiſtratione, Cod. de legatis*, Abb. Panor. *in c. ſi diligenti, de foro compet. fin. col. & quæſt.* & ibi alii Doct.

ANNOTATIONES.

a Quod tamen limita & intellige.] Conſulito hac de materia, quando forſan erit, Remig. *de immun. Eccleſ.* Did. à Covarruv. *lib. 2. reſolut. c.* 20 pract. Jodoci. *cap.* 106. & late ac diligenter hac de re agentem Jul. Clar. *in pract. §. ult. quæſt.* 30. *per totam.*

ADDITIONES.

SUMMARIUM.

1 *Doctores referuntur materiam explicantes?*
2 *Quando reus gaudeat immunitate Eccleſiæ, & quid de Clerico?*
3 *Publicus latro non gaudet immunitate.*
De nocturno depopulatore agrorum.
De delinquente in Eccleſia.
De eo qui ducitur captus per Eccleſiam?
De homicidio proditorio?
4 *De immunitate Clerici quoad forum.*
5 *De Clerici conjugati exemptione quoad forū, & ibi de ejus uxore; & de Monachis, & Religioſis militaribus, & ſcolaſticis, remiſſivè.*
6 *Quid ſi quis poſt delictum commiſſum fiat clericus, vel è contra?*
Quid ſi fiat familiaris ſanctæ Inquiſitionis?
7 *Laicus delinquens ſimul cum Clerico, an gaudeat privilegio fori?*
Clericus declinans juriſdictionem ſæcularem amittit officia Regalia.
Clericus delinquens in officio ſæculari, an à ſæculari Judice puniri poſſit? & plures caſus in quibus ſæculari juriſdictioni ſubjicitur; & ibi de Clerico teſte.
Clericorum animalia damnum dantia, an poſſint capi à judice ſæculari?
Quid in familiaribus Epiſcopi, ſeu Nuncii Apoſtolici, vel cujuſlibet Clerici, an gaudeat privilegio fori?
Et an Epiſcopus poſſit habere familiam armatam, & capere laicum?
8 *Nuntii Ordinum Militarium an gaudeant privilegio fori? & de eorum exemptione?*

1 DE hac materia agunt præter ordinarios *in propriis locis*, Silveſter & omnes Summiſtæ *verb. Immunitas*, Covar. *lib. 2. variarum cap.* 20. Clarus *in §. final. q.* 30. Tiberius Decianus *l. 6. cap.* 25. Tuſchus *littera E. concluſ.* 10. *& ſeqq.* Petrus Gregorius *in Syntagm. lib.* 33. *cap.* 21. *ex num.* 3. Gratianus *diſceptationum cap.* 596. & 598. Azevedus *in tit. 2. lib. 1. Recopilationis*; Farinacius latè *in quæſt.* 28. *& in tractatu ſpeciali, de immunitat. Eccleſ.* Paz *in praxi, tom. 1. part. 5. cap.* 3. Suarez *de Religione, tom. 1. lib. 3. cap.* 8. Sanchez *in conſil. Moral. tom. 2. l. 6. cap. 1. dub. 7. & ſeqq.* Queſad. *in cap. 1 per totum*, Parladorius *different.* 76. Fachinæus *lib. 9. cap.* 93. Cevallos *quæſt.* 684. & 689 & 683. & 817. & 901. Carraſc. *ad leges Recopilationis, cap.* 3 ubi multa particularia congerit, Guttierrez *lib. 1. quæſt. 1. l. 3. quæſt.* 4. Bobadilla *in Politica l. 2. cap.* 14. & alii plurimi in unum congeſti à Barboſa *in Collectan. ad rubr. de immunitate Eccleſ. in Decretal.* nec non Diaz *ſuis reſolut. in primis tractatibus cujuſlibet tomi* Pichardus *in manuduct. part. 3. §. 3. numer. 6. & §. 4. numer.* 67. item Barboſa *de jure Eccleſ. lib. 2. cap.* 3. latè, plura Larrea *deciſ. Granat.* 29. omnino videndus.

2 Ad numerum 1. ibi: *Regulariter omnis reus, &c.*

Quòd regulariter reus gaudeat immunitate Eccleſiæ ſi ad eam confugiat, vel ad Sacerdotem portantem Corpus Domini noſtri Jeſu Chriſti, taliter quòd non poſſit per Judicem ſæcularem inhiberi, ne ei dentur alimenta, & omnia neceſſaria, ut hîc reſolvitur, docent omnes Doctores *ſupra* relati, & maximè Gregorius Lopez *in l. 2. titul. 11. partit. 1.* Covarru. *l. 2. variarum cap. 10. num.* 6. Didacus Perez *in l. 6 titul. 2. lib. 1. ordinam. gloſſ.* 2. Clarus *in §. final. quæſt. 30. num.* 1. Cevallus *quæſt.* 169. & 269. *& tom. 5. de cognitione per viam violentiæ, quæſt.* 5. & 42. & quamplurimos referens Farinacius *in tractatu de immunitate Eccleſ cap. 2. per totum*, ubi latiſſimè declarat per ampliationes, & limitationes, Cenedus *in collect. 4 ad Decretum, num. 7. & quæſt. 9. num.* 14 ubi quòd ſi Cardinalis pileum ſuum imponat ſuper caput rei, gaudebit immunitate, Salgad. *de protect. 2. part. cap. 4. ex num.* 113. ubi quòd etiam Clericus gaudet immunitate, Cened. *quæſt. 9. n. 7. & n.* 9. ubi quid ſi Judex ſub promiſſione immunitatis reum extrahat ab Eccleſia & *n.* 10 ubi quòd ſi reus propter timorem ſibi incuſſum exeat ab Eccleſia, eſt illi reſtituendus, Barboſa *in tractatu de jure Eccleſiaſt. lib. ſecund. c. 3. num. 50. & ſequentibus*, & quòd beneficio immunitatis non poſſit reus renuntiare, docent plures relati à Larrea *deciſ. Granat. 29. n.* 2.

Ad num. 2. ibi: *Primus, &c.*

3 Quòd publicus latro, ille ſcilicet qui in itinere publico, vel mari commiſit furtum, non gaudeat immunitate Eccleſiæ; ſecus fur, vel alius latro, præter quàm ſi commiſit tria, vel plura furta, ut *hîc* reſolvitur, docent Tiberius Decianus *lib. 6. capite 28. numero ſecundo & tertio*, Tuſchus *littera E concluſ. 11. num.* 1. Covarruvias *in practica, cap. 20. num.* 13. Clarus *in paragraph. final. quæſt. 30. num. 8. & 9.* Guttierrez *lib. 3. practicarum, quæſt.* 4. Farin. *quæſt. 28. numer. 50. & ſeq. & in tractatu de immunit. Eccleſ. capite decimo, numer. 147. uſque ad* 157. ubi declarat quòd publicus latro dicitur, qui palam & publicè furatur, vel qui publicè ſtat in ſtratis ad effectum furandi; *& n.* 154. limitat in eo qui ſolitus ſit frequenter homines deprædari, ſecus in eo qui ſemel aut bis aliquem ſpoliaverit, vel furatus fuerit, vel ſemel graſſatus fuerit in via; & optimè Barboſa *in tractatu de jure Eccleſiaſtic. l. 3. capit. 3. num. 78. & ſequent.* ubi etiam benè declarat, & plures Doctores refert; *& num.* 81. advertit ſervandam eſſe in hoc caſu conſuetudinem, vide etiam Azevedum *in l. 3. tit. 2. lib. 1. Recopilationis, num.* 28. Paz *in praxi, tomo primo, part. 5. cap. 3. §. 3. num. 64. & ſeq.* ubi etiam latè explicat, & Thom. Sanchez *l. 2. conſil. cap. 1. dubio 8. numer.* 14. Diana *reſolut. 9. tract. 1. tom.* 6 latè.

Ibi: *Secundus eſt caſus, &c.*

Item quod nocturnus depopulator agrorum non gaudeat prædicta immunitate, docent Tuſchus *littera E. concluſ. 11. num.* 1. & Decianus *lib. 6. cap. 28. num.* 3. Anaſtaſ. Germon. *de ſacror. immunit. capite 16. num.* 56. & alij plurimi relati à Farinacio *in tractatu de immunitate Eccleſ capite undecimo, ex numero 158. uſque ad* 161. ubi *num.* 159. declarat quis dicatur nocturnus depopulator agrorum? Barboſ. *in collectanea, cap. inter alia, de immunit. Eccleſiar. num. 42. & 43. in tract. de jure Eccleſ. l. 2. cap. 3. ex num.* 85. Paz *in praxi, tom. 1. parte quinta, cap. 3 §. 3. ex num.* 98. Thomas Sachez *in conſil. lib. 6. cap. 1. dub. 8. num.* 14.

Ibi: *Tertius caſus, &c.*

De delinquente in Eccleſia quòd non gaudeat ejus immunitate, Decian. *ſuprà lib. 6. capite 28. num* 5 Anaſtaſ. Germon. *de ſacro. immunit. lib. 3. cap. 16. num.* 79. Azeved. *lege 3 titul. 2. lib. 1. num.* 23. Tuſchus *littera E. concluſ. 11. num. 10, 21. & ſeq.* Paz *in praxi, tom. 1. part. 5. c. 3. §. 3. ex n.* 73. ubi benè explicat *uſque ad numer.* 102. Gratianus *diſceptation. cap. 598. num.* 14. ubi de furante in Eccleſia, Farinacius *in tract. de immunit. Eccleſiaſt. capite 16. num. 205. & plurimis ſequentibus*, ubi optimè declarat *uſque ad n.* 250. & eodem modo Barboſ. *de jure Eccleſiaſt. l. 2. cap. 3. num. 102. & pluribus ſequentibus, uſque ad num.* 114. omninò videndus, ubi plura ſpecialia congerit, & Thomas Sanch. *lib. 6. conſil. cap. 1. dub. 8. ex n.* 15.

Ibi: *Quarò limita, &c.*

Quòd is qui ducitur ad carcerem, vel ad furcam, per ipſam Eccleſiam, non gaudeat ejus immunitate, ut *hîc* reſolvitur, docent Guttierrez *l. 3. quæſt.* 6. Anaſtaſ. Germon. *l. 2. cap. 16. n.* 75. Azevedus *l. 3. tit. 2. l. 1. Recopilat, ex num.* 11. Tuſchus *littera E. concluſ. 11. num.* 28. & plures referens Farinacius *in tractatu de immunitate Eccleſiarum, capite 15. num.* 201. ubi *numero* 202. alios plures pro contraria parte adducit, & tandem *numero* 203. diſtinguit, ut prima opinio Gomezii procedat, quando reus captus ducitur per Eccleſiam taliter quòd nunquam evaſit manus capientium, ſecus ſi exiſtens in Eccleſia eorum manus evaſit, tunc enim gaudere debebit; vide Thom. Sanch.

Sanch. *ſuprà*, *ex numer.* 9.

Ibi: *Quintò limita*, &c.

Item quòd proditorius homicida non debet gaudere immunitate, ut *hîc* reſolvitur, docent cum aliis pluribus Guttierrez *in practicis*, *libro primo*, *quæſtione* 2. *num.* 2. & *l.* 3. *quæſtione* 7. *numero* 51. Anaſtaſ. Germon. *de ſacror. immunitate*, *libro* 3. *cap.* 16. *numero* 58. & *ſequentib.* Azevedus *in lege* 3. *titulo* 2. *lib.* 1. *Recopilation. num.* 9. Tuſchus *littera E. concluſ.* 11. *numer.* 5. Suarez *de Relig. lib.* 3. *cap.* 11. *num.* 10. & *ſeq.* Thomas Sanchez *in conſilio libro* 6. *cap.* 1. *dubio* 8. *ex num.* 25. & *dubio* 9. ubi quòd mandans, vel conſulens homicidium proditorium gaudet immunitate; & latiſſimè Farinacius *in dicto tractatu de immunitate Eccleſiar. cap.* 9. *numero* 135. & *ſequentibus*, *uſque ad* 146. ubi fuſiſſimè declarat, quis dicatur homicida proditorius? de quo etiam diximus *ſuprà*, *in capite* 3. *de homicidio*, Barboſa *in collectanea*, *capite inter alia*; *de immunitate Eccleſiarum*, *numero* 45. & *ſequentibus*, & *in tractatu de jure Eccleſiaſt. l.* 2. *cap.* 3. *numero* 88. & *ſequentibus*, *uſque ad* 96. & *in collectanea capite primo*, *de homicidio*, ubi de interpretatione *illius* text. & an vulnerans proditoriè gaudeat immunitate? de quo Guttierrez *dicta quæſt.* 7. *numero* 55. & Paz *in praxi*, 5. *parte*, *tomo* 1. *cap.* 3. §. 3. *numero* 126. Gratianus *diſceptat. capite* 380. *num.* 59. & *ſequentibus*, Narbon. *l.* 20. *titulo* 1. *lib.* 4. *Recopilationis*, *gloſſa* 12. *numero* 106. & cum eo alter Narbona *de ætate*, *anno* 7. *quæſt.* 14. *numero* 7. ubi quòd occidens infantem proditor cenſetur.

4 Ad numerum 3. ibi: *In ſecundo verò articulo*, &c.

Quòd Clericus etiam primæ Tonſuræ habeat privilegium ne conveniatur coram Judice ſæculari, ut *hic* reſolvitur docent latiſſimè explicantes Boſſ. *in pract. tit. de foro compet. num.* 127. Decianus *lib.* 4. *cap.* 9. *numer.* 21. & 27. Covarruvias *in practicis*, *cap.* 31. *num.* 5. & *cap.* 32. *num.* 1. Guttierrez *de juramento confirmatorio*, *prima parte*, *cap.* 17. *num.* 12 Paz *in praxi*, *tom.* 2. *præludio* 2. *num.* 26. & ferè infinitos referens Farinacius *quæſtione* 8. *ex num.* 1. & *per totam*, ubi omnes caſus in hac materia contingentes explicat, Diana *tomo* 7. *tractatu* 1. *reſolutione* 11. ubi quid in criminibus graviſſimis? Barboſa *in collectanea*, *cap. nullus*, *de foro competenti*, & *in cap. ſi diligenti*, *eodem titulo*, ubi quòd Clericus huic privilegio non poteſt renuntiare? & *numero* 10. probat cum aliis quòd retrahens Clericum coram Judice laico perdit cauſam, licet non ipſo jure ad minus per ſententiam, & quòd non evitabit pœnam quamvis pœniteat, & latiùs idem Barboſa *in tractatu de jure Eccleſiaſtico*, *libro primo*, *cap.* 39. *paragraph. ſecund. per totum* ubi *ex nu.* 12. optimè explicat requiſita neceſſaria ad prædictam exemptionē juxta diſpoſitionem text. *in cap.* 6. *de reformatione*, *ſeſſione* 23. *Concilij Tridentini*. nempe quòd habeat beneficium Eccleſiaſticum, vel ſerviat alicui Eccleſiæ de licentia & mandato Epiſcopi, clericalem habitum, & Tonſuram deferens, vel in Seminario Clericorum, aut aliqua ſchola de eadem licentia verſetur; vide eum per *totum* §. ubi latè explicat quomodo debeant intelligi dicta requiſita, & noviſſimè Carlevalius *de judiciis*, *tomo primo*, *diſputatione* 2. *ex num.* 145. 158. 392. & *multis ſequentibus*, & *num.* 866. ubi de Judice quæſtionis de immunitate, & vide etiam Parejam *de editione inſtrumentorum*, *titulo ſecundo*, *reſolutione* 9. & *titulo quinto*, *reſolutione* 8. ubi latè; & *num.* 31. quòd debet conſtare quòd poſſeſſionem beneficii fuerit adeptus, & alia plura: & iterum *reſolutione* 6. & *ſpecie* 2. *ex n.* 258. ubi de contentione juriſdictionis inter Judicem ſæcularem, & Eccleſiaſticum ſuper cauſis Tonſuratorum & Sanchez *in conſiliis moralibus*, *tom. ſecundo*, *lib.* 6. *cap.* 1. *dubio* 1. & *ſeqq.*

Ad num. 4. ibi: *Quod procedit etiamſi ſit conjugatus*, &c. 5

Clericus conjugatus cum unica, & virgine Tonſuram, & habitum decentem deferens, quòd gaudeat privilegio fori, ut *hic* reſolvitur, docent latè ferè omnes *ſuprà* citati, qui etiam de Clericis conjugatis agunt, maximè Farinacius *dicta quæſtione* 8. *ex numero* 64. Scaccia *de judiciis*, *parte prima*, *capite undecimo*, *numer.* 20. & 82. Covarruvias *in practic. cap.* 31. *numero* 6. Azevedus *leg.* 2. *titulo* 4. *libr.* 1. *Recopilationis*, Thomas Sanchez *de matrimonio*, *libr. ſeptimo*, *diſputatione* 46. *ex numer.* 1. omnino videndus Bolanus *in Curia Philipp.* 3. *parte*, §. *primo*, *n.* 6. Barboſa *de poteſt. Epiſcopi*, *ſecunda parte*, *allegatione* 12. *ex numer.* 26. & *in tract. de jure Eccleſiaſtico*, *libro* 1. *cap.* 39. *paragrapho ſecund. ex numero* 37. & *in collectanea ad text. in cap.* 1. *de Clericis conjugatis*, *in* 6. ubi omnes quæſtiones in hac materia contingentes invenies; qui *in dictione* 38. *cap.* 39. *paragrapho ſecundo*; addit cum multis, quòd ſi in aliqua parte ſit conſuetudo quòd Clericus conjugatus etiam gaudeat privilegio fori in civilibus; talis conſuetudo obſervari debet, & adducit novam diſpoſitionem Concilii Tridentini *in dicto capite* 6. *ſeſſione* 23. *de reformat.* ubi additur quòd ad hoc, ut talis Clericus conjugatus gaudeat privilegio fori in criminalibus, debet uti habitu, & Tonſura & eſſe ab Epiſcopo deputatus ſervitio alicujus Eccleſiæ, vel miniſterio, & actu ſervire, vide etiam eundem Barboſam *in dicta allegatione* 12. & *in collectanea l.* 2. *Codice de Epiſcopis* & *Clericis*, *numer.* 9. Bolanum *in Curia Philippica tertia parte*, *paragrapho primo*, *numer.* 6. & 7. ubi cum Gregorio *in leg.* 31. *titulo* 2. *partita* 3. *gloſſa ſeptima*, & aliis ait, etiam uxorem talis Clerici gaudere prædicto privilegio etiam poſt mortem mariti, dum in viduitate permanſerit, de quo etiam vide Carlevalium *de judiciis*, *libro primo*, *diſputatione* 2. *numer.* 402. ubi plures refert, Thomam Sanchez *ſuprà diſputatione* 47. Pichardum *de Nobilitate communicata*, Amayam *lege finali*, *Codic. de incolis*, *libro decimo*, & Parejam *de inſtrumentorum editione*, *tomo* 1. *titul.* 2. *reſolutione* 6. *ſpecie* 6. ubi latè probat cum Thoma Sanchez *ibi*, contra Communem, privilegium fori conceſſum ratione perſonæ mariti, regulariter ad uxorem non extendi, & ſic nec ad uxorem Tonſurati, eum omninò videas, & Barboſam *de jure Eccleſiaſtico*, *lib.* 1. *cap.* 39. §. 2. *num.* 62.

Plures tamen ſunt caſus in quibus Clerici ſubſunt ſæculari juriſdictioni, quos videre poteris apud Bobadillam *in politica libro* 2. *cap.* 18. Cevallos *quæſtione* 897. *ex numero* 600. Tuſchum *litera C. concluſione* 385. & 386. & alios quos refert Carlevalius *de judiciis*, *libro* 1. *titul.* 1. *diſputation.* 2. *quæſtione* 6. *ſectione* 1. *numer.* 404. ſicut è contra multi ſunt caſus in quibus Eccleſiaſticus Judex poteſt procedere contra laïcos, quos enumerat Bobadilla ſuprà *cap.* 17. poſt Farinacium *quæſt.* 8. *ex num.* 47. & Scaccia *de judiciis*,

lib. 1. *cap.* 12. & Sanchez *in conſiliis moralibus*, *libr.* 6. *cap.* 1. *dubio* 4. & alii relati à Carlevalio *ſuprà*, qui per *totam quæſtionem* latiſſimè agit de perſonis exemptis à juriſdictione ſæculari, Monachis ſcilicet, & Religioſis, Militaribus, Scholaſticis, &c. eum videas.

6 Ad num. 5. ibi: *Et reſolutivè dico*, &c.

Eum, qui poſt delictum ſit Clericus, non gaudere dicto privilegio, ut *hic* reſolvitur, docuerunt aliqui verius tamen, & receptius eſt quòd ſi in fraudem juriſdictionis ſæcularis effectus fuit Clericus, ſeu Monachus adhuc puniri poterit à Judice ſæculari, ſecùs aliàs, ut quàm plurimos referens teſtatur Cancerius *variarum*, *ſecunda parte*, *cap.* 2. *ex numer.* 148. ubi alia plura in hac materia omnino videnda; Scaccia *de judiciis*, *libro primo*, *capite undecimo*, Farinacius *dicta quæſtione* 8. *numer.* 104. & *ſequent.* ubi *numer.* 108. declarat dictam reſolutionem procedere quoad impoſitionem pœnæ pecuniariæ, non autem ad pœnam corporalem, quæ à Judice ſæculari nullo caſu imponi poterit; & *num.* 110. & *ſequentibus*, latiſſimè explicat quando dicatur aſſumpſiſſe ordinem Clericalem in fraudem ſæcularis juriſdictionis, eum vide *ibi*, & *conſilio* 77. Gratianum *diſceptationum forenſium*, *tom.* 2. *cap.* 226. ubi plura notabilia. Salgado *de protectione* 4. *parte*, *c.* 14. *ex num.* 119. Cevallos *quæſt.* 550. & 563. & 897. *ex num.* 1020. & *tomo.* 5. *quæſtione* 37. & 44. Barboſa *in Collectanea cap. propoſuiſti*, *de foro competenti*, *num.* 7. Carleval. *de judiciis*, *tomo* 1. *diſputatione* 2. *ex num.* 907. Bobadillam *lib.* 2. *cap.* 18. *ex num.* 77. *ubi num.* 79. an hoc caſu fidejuſſor liberetur? Narbonam *in concordia familiarium ſanctæ Inquiſitionis*, *gloſſ.* 21. *ex numer.* 38. qui etiam agunt quid è contra ſi Clericus poſt crimen ducat uxorem, vel amittat privilegium alio modo, de quo etiam Villadiego *in politica*, *cap.* 5. §. 20. *num.* 26. & 76. & Sanchez *in conſiliis Moralibus*, *libro* 6. *cap.* 1. *dubio* 3. qui docet cum aliis Clericum debere puniri ab Eccleſiaſtico, licet poſtea fiat laïcus, delicto commiſſo; quod etiam docet Gratianus *ſuprà*, Diana *reſolutionum moralium* 1. *parte*, *tractatu* 2. *reſolut.* 118. Cenedus *quæſt.* 9. *numero* 21. & *ſequentibus*, ubi agit quis Judex cognoſcat de fraude, & an fuerit commiſſa? & reſolvit quod Eccleſiaſticus; vide etiam Avendañum, *cap.* 22. *Prætorum*, *num.* 12. Gratianum *regul.* 126. *n.* 10. & doctiſſimum Parejam *de inſtrumentorum editione*, *tom.* *tit.* 2. *reſolut.* 6 *ſpecie* 2. *n.* 266. ubi cum Carlevalio probat, quòd ad cognoſcendum quis Judex ſit competens ad punitionem; tempus delicti non eſt inſpiciendum, ſed tempus quo reus in judicium vocatur.

In familiaribus verò ſanctæ Inquiſitionis, verius exiſtimat ipſe Narbona *n.* 43 indiſtinctè debere puniri à Judice ordinario; ſi poſt commiſſum delictum fiat familiaris. De eorum exemptione, & foro præter *ſuprà* relatos, vide Carleval. *de judic. lib.* 1. *diſp.* 2. *ex n.* 508.

Ad numerum 6. ibi: *Sed his non obſtantibus*, &c.

Laicum ſimul cum Clerico delinquentem non gaudere privilegio fori *hîc* reſolvitur, & docent Afflict. *deciſ.* 215. *num.* 7. Oſaſcus *deciſ. Pedemontanea* 103. *num.* 10. Clarus *in practica*, §. *fin.* *q.* 36. Cancerius *variar.* 2. *part. cap.* 2. *num* 144. & alii plures relati à Farinacio *q.* 8. *numer.* 151. ubi etiam alios plures pro contraria parte adducit, prout fecit Cevallos *quæſt* 69. *tom.* 5. & Cenedus *in q.* 22. *num.* 33. & latiùs *in Collectan.* 176. *ad Decretales*, *num* 2. apud quos videre poteris latiſſimè; & Barboſam *in Collectanea cap.* 3. *de conſecratione Eccleſiæ*, Fachinæum *libro* 9. *controverſ. c.* 31. & Caſtillo *libro* 6. *controverſ. c.* 165. *n.* 45. Salgad. *de retent. Bull.* 2. *parte*, *c.* 14. *n.* 28.

Ad numerum 7. ibi: *Adde tamen pro complemento*, &c.

Quòd Clericus primæ Tonſuræ declinans juriſdictionem Judicis ſæcularis amittat officia regalia, & redditus eorum, ut *hic* reſolvitur, docent, & comprobant Avendanus *cap* 9. *Prætor.* *n.* 22. *lib.* 1 & poſt Didacum Perez, Covarruv. *in practicis*, *c.* 33. *n.* 6 qui in eo diſſentiunt an requiratur ſententia, ad hoc ut prædicta pœna incurratur? in quo Azevedus indiſtinctè tenet dictam pœnam incurri, etiam abſque ſententia; vide eum *ibi*, & *lege ſequenti*, & alios relatos à Barboſa *in collectan. c.* 2. *ne Clerici*, *vel Monachi ſæcularibus*, &c. *n.* 5. ubi *n.* 4. plures alios refert circa illam quæſtionem, an Clericus ſerviens Principi ſæculari in aliquo officio, & in eo delinquens, poſſit à Judice ſæculari puniri? duas opiniones contrarias adducens; de quo etiam latè Cevallos, 7. 897. *ex. n.* 600 latiſſimè, & Thom. Sanch. *in conſil. Moral. lib.* 3. *cap. unico*, *dubio* 20. & Barboſa *in Collect. c.* 1. *de crimine falſi*, *n* 4. ubi de teſte falſo Bobadilla *in Politica*, 2. *c.* 18 *n.* 99. *ubi per totum caput*, quam plurimos caſus congerit, in quibus ſæcularis Judex in Clericum habere poterit juriſdictionem, & noviſſimè Carlevalius *de judiciis*, *tom.* 1. *diſp.* 2. *num.* 404. & *num.* 453. & *ſeqq.* vide etiam Cancerium *variar.* 2. *p. c.* 3. *n.* 154. & D. Larream *allegat. fiſc.* 64. *ex num.* 9. ubi quòd Judex ſæcularis poteſt mulctâ, & pœnis pecuniariis afficere Clericum qui ejus mandata impedierit, & de juriſdictione regalis Senatus patrimonii contra exemptos impedientes adminiſtrationem regalis patrimonii.

Item adde quòd ſi animalia Clericorum damnum dederint, poſſunt capi à Judice ſæculari, & damnari pœnâ ſtatuti, vel alia, retinerique donec parti læſæ, & pœnæ incurſæ fuerit ſatisfactum, ex Azevedo *in l.* 12. *tit.* 3. *lib.* 1. *n.* 2. Avendaño *de exequendis mandatis*, 1. *parte*, *cap.* 4. *numer.* 30. & *cap.* 13. *num.* 7. & 2. *parte*, *cap.* 14. *num.* 13. Guttierr. *lib.* 1. *quæſt.* 4. *ex n.* 2. & aliis relatis à Thom Sanch. *lib.* 3. *cap.* 1. *dubio* 31. Bobadilla *in Politica*, *c.* 18. *ex num.* 243. Cevallos *quæſt.* 897. *ex numer.* 620. & *in tract. de cognit. per viam violentiæ*, 2. *parte*, *quæſt.* 23. *num.* 18. & *ſeqq.* & *quæſt.* 31. *ex numer.* 41. Pereira *de manu Regia*, 2. *parte*, *cap.* 39. *ex num.* 4 Hermoſilla *in lege* 3. *titulo* 5. *gloſſa* 1. *partita* 5. *ex numer.* 67. Pareja *de inſtrumentorum editione*, *tom.* 1. *titulo* 4. *reſolutione unica numero* 18. & contra alios Carlevalius *de judiciis*, *lib* 1. *diſput.* 2. *ex num.* 155. *ubi num.* 158. probat ex multis Clericum inventum cum armis poſt ſonum campanæ poſſe eis ſpoliari à Judice ſæculari; vide etiam Parejam *de inſtrumentorum editione*, *tom.* 1. *titul* 4. *de reſolutione unica*, *num.* 29. & *tom* 2. *titulo* 6. *reſolut.* 9. *num.* 97. 67. & 78. ubi de animalibus damnum dantibus, & alia; & vide etiam Cancerium *variarum* 2. *parte*, *c.* 2. *num.* 143. ubi de Judice capiente Clericum in habitu laici.

Item an familiares Epiſcopi gaudeant fori privilegio? vide noviſſimè Dianam *tom.* 6. *tract.* 2. ubi latè diſputat & plures refert omninò videndus: & *tom.* 3. *tractatu* 1. *reſolutione* 46. & 47. ubi etiam de familia Vicarii Epiſcopi, vel cujuſ-

libet Clerici, quòd gaudeat privilegio fori, poſt Riccium *in praxi, tom. 1. reſolutione* 471. *n.* 6. & Menoch. *de arbitrariis, caſu* 562. *num.* 7. & Narbonam *l.* 20. *titul.* 1. *libro* 4. *Recopilationis, gloſſa* 1. *num.* 27. & ab eo relatos contra alios, quod numquam vidi praxi receptum: Et an Epiſcopus poſſit habere familiam armatam? idem Diana *ibid. reſolut.* 5. *tractatu* 2. de quo etiam latè Covarruvias *in pract. c.* 10. *num.* 2. Salzedus ad Bernard. Diaz *regula* 397. *& in practica, c.* 151. *vel* 160. Guttierrez *in practicis, libro* 1. *quæſt.* 4. Marta *de juriſdictione, 1. parte, c.* 50. *ex num.* 5. *&* 2. *parte, c.* 19. *ex num.* 1. Cevallos *quæſt.* 897. ubi latiſſimè Cancer. *lib.* 3. *c.* 19. *ex n.* 57. Cened. *q.* 39. Barboſa *de poteſt. Epiſcopi,* 3. *parte, allegatione* 107. *numer.* 8. *& de jure Eccleſiaſt. lib.* 4. *c.* 39. §. 4. *ex num.* 49. Sanchez *lib.* 6. *conſil. c.* 1. *dub.* 5. & plures pro utraque parte referens D. Joſeph. Vela *de poteſtate Epiſcopi, ex n.* 100. omnino videndus, & Salgado *de protectione, parte* 2. *c.* 4. *ex numer.* 36. & D. Larrea *deciſ. Granatenſ.* 1. *ex num.* 16.

Item de auxilio ad hanc capturam, & alia proteſtando per Judicem Eccleſiaſticum, vel è contra, & mutua editione actorum ad hoc vide latè, & optimè explicantem Parejam *de inſtrument. edit. tom.* 1. *titul.* 3. *reſolutione* 8. *&* 9 ubi ferè infinitos refert poſt Morlam *in emporio, tit.* 2. *quæſt.* 20. *ex num.* 9. Cancerium *variar. lib.* 2. *c.* 15. *ex n.* 2. *& libro* 3. *cap.* 19. *per totum*, & Parlador. *lib.* 2. *quotid. c. fin.* 1. *parte,* §. 2. *per totum*, & D. Joſeph. Vela *in relection. ad text. in c.* 1. *de officio Ordinarii, ex n.* 1. ubi etiam Barboſa *in Collect.* & Carleval. *de judiciis, disput.* 2. *ex num.* 75. & D. Larream *deciſ. Granat.* 1. *per totam.*

Item quòd Novitii Ordinum militarium non gaudeant privilegio fori ante profeſſionem, docent in terminis Alvarez *de privilegiis pauperum, parte* 3. *quæſtione* 17. *num.* 29. Maſtrillus *deciſ.* 290. *n.* 166. Bobadilla *lib.* 2. *cap.* 19. *n.* 16. *&* 17. *& cap.* 18. *n.* 86. Cenedus *quæſt.* 4. *num.* 41. Pereira *de manu Regia, cap.* 58. *num. final.* & alii adducti à Valençuela *conſil.* 95. *num.* 53. ſed contrarium verius, ut probat ipſe Valenzuela, & latiùs Carlevalius *de judiciis, lib.* 1. *disput.* 2. *qu.* 6. *ſectione* 3. *ex num.* 439. & D. Larrea *allegatione fiſcali* 64. *ex num.* 7. *& per totam*, ubi alios refert, & plura cumulat.

CAPUT XI.

Qualiter formetur Accuſatio.

SUMMARIA.

1 *In accuſatione an ponatur menſis & annus, & nomen Imperatoris, vel Regis?*

2 *Si accuſator poſuit in libello menſem & annum, & locum commiſſi delicti, & poſtea non probat illo menſe & anno & loco eſſe commiſſum, an poſſit ſequi condemnatio?*

3 *An in cauſis criminalibus requiratur concluſio?*

4 *An accuſator teneatur ponere in libello diem & horam commiſſi criminis?*

5 *An ad inſtantiam & requiſitionem accuſati teneatur accuſator ponere in libello diem & horam criminis.*

6 *Si accuſator in libello ponit diem, & horam commiſſi criminis ſponte & non compulſus, ſi non probat illo die & horâ eſſe commiſſum, an ſequatur condemnatio?*

7 *Si qualitas delicti, quæ aggravat pœnam, non ſit poſita in libello, an ſequatur condemnatio?*

8 *An pendente judicio poſſit accuſator ponere qualitatem delicti, quæ aggravat pœnam, quando non fuit in libello?*

Modus formandi accuſationem.

ITEM principaliter quæro, qualiter formetur accuſatio. In quo articulo breviter & reſolutivè dico, quod poſtquam reus delinquens eſt captus, requiritur, quòd proponatur
1. contra eum ſolemnis accuſatio in ſcriptis, quæ contineat perſonam accuſatoris & accuſati, nomen Imperatoris, vel Regis, annum, menſem, locum commiſſi delicti, & ipſum delictum, de quo fit accuſatio, textus eſt capitalis & expreſſus *in l. libellorum, ff. de accuſ.* & ibi notat Gloſſ. ordinaria, Rainer. Bartol. Alber. & communiter Doctores: text. *in l. penult. Cod. de accuſat.* & ibi etiam Gloſſ. ordinaria & communiter Doctores: text. *in cap. fin.* §. *liberorum*, 2. *quæſt.* 8. & ibi Archid. & Canoniſtæ, & idem diſponit *lex* 14. *tit.* 1. 7. *part. & l.* 6. *titul.* 20. *lib.* 4. *for. ll.* Cujus ratio poteſt eſſe, ut per talem ſolemnitatem deſignetur gravitas delicti, & quodammodo inducatur terror ipſi delinquenti. Item etiam, ut reſultet clarior probatio & liquidatio delicti commiſſi, ex mente prædictorum jurium, & Doctorum: & in tantum hoc eſt verum, quòd ſi talis ſolemnitas non ſervetur, proceſſus ſit ipſo jure nullus, & reus debet abſolvi ab inſtantia judicii, & accuſator condemnari in expenſis reſervato jure accuſandi, ut iterùm poſſit ſolemniter agere. Ita probant prædicta jura, maximè textus *in d. l. libellorum, verſic. quod ſi libelli.* Cujus verba ſunt: *Quòd ſi libelli inſcriptionum legitimè ordinati non fuerint, rei nomen aboletur, & ex integro repetendi reum poteſtas fiet;* probat etiam textus *in l. ſi maritus, l.* 2. §. *fin. verſic. ſi, ff. de adult.* ubi habetur, quòd ſi maritus ſimul accuſat adulterum & adulteram, cùm de jure non poſſit, non valet nec tenet accuſatio, nec proceſſus, ſed iterùm poteſt agere, & accuſare de novo. Confirmatur etiam, quia ſic eſt in civilibus, in quibus ſi ex aliqua cauſa, vel defectu libellus vel proceſſus ſit nullus, abſolvitur reus ab inſtantia judicii, & auctori reſervatur integrum jus quod ante habebat, text. *in l.* 1. *ff. ſi menſor falſum modum dixerit.* & ibi Gloſſ. ordinaria text. *in leg. habeat, ff. de inſtitoria,* text. *in l. Bebius ff. de pact. dotal.* & tradit magiſtraliter Bartol. *in l.* 1. *ff. de edendo, pen. col. n.* 12. & ibi communiter Moderni, idem Bart. *in l. edicta actio, C. eod. tit.* & ibi etiam. Doctor. Imò â ſententia lata per judicē ſuper talia libello inepto eſt ipſo jure nulla, Gloſſ. eſt ſingularis & unica *in* §. 1. *Inſtit. de obligation. tit. generali in gloſſ. fin. in fin.* quam ibi ad hoc reputat ſingularem Angel. *fin. col.* & cæteri Doctor. reputat etiam ſingularem & unicam Bald. *in l. actor, C. de reb. creditis, fin. col.* Advertendum tamen, quòd hodie in noſtro regno non requiritur talis ſolemnitas accuſationis in criminalibus pro forma, imò, ſi omittatur proceſſus valet, & tenet, & poteſt ſequi condemnatio, licèt de conſuetudine ſemper ponatur, quia proceditur tantùm attenta veritate, & ea probata ita diſponit *lex* 11. *tit.* 1. *lib.* 3. *ord.* quæ licèt loquatur in civilibus, tamen eadem ratio eſt, & militat in criminalibus, & ita ſervatur in practica. Confirmatur etiam, quia quando duo vel plures caſus æquiparantur à jure, depo-

Hodie non requiritur ſolemnitas accuſationis in criminalibus.

ſitum in uno, cenſetur etiam diſpoſitum in alio: ita probat textus *juncta gloſſ. fin. in leg. ſi quis ſervo alieno ſuaſerit, ff. de furtis & ſervo corrupto*, & ibi notat & commendat Bald. Gloſſ. *in auth. non obſervato, C. de teſt.* & ibi Gloſſ. etiam, & communis opinio *in l. quòd verò contra, C. de legibus*, quod eſt verum & procedit etiam in materia correctoria, & exorbitanti, ſecundùm prædictas Gloſſas & Doctores ibi: ergo apertè idem dicamus in noſtro caſu, *b* ſicut in civilibus non
b attenditur ſolemnitas juris in procedendo, ſed ſola veritas, ita etiam dicamus in criminalibus.

2 Quæro tamen juxta hoc, ſi accuſator poſuit in libello menſem, & annum, & locum commiſſi delicti prout de jure tenetur & non probavit illo menſe, anno & loco eſſe commiſſum, ſed alio tempore vel loco, an poſſit ſequi condemnatio? & videtur dicendum quòd non: ſed quòd neceſſariò debeat ſequi abſolutio; quia hoc caſu tempus & locus ſunt de forma, & ſubſtantia accuſationis, & libelli; ergo probationis, ut dictis tribus juribus probatur: item etiam, quia diverſitas temporis, vel loci inducit diverſitatem delicti, & per conſequens non reperitur probatum factum, vel delictum, quod eſt propoſitū, & deductum in judicio, argumento text. *in leg. denunciaſſe,* § *quid tamen, ff. de adult.* probat etiam text. *in l. habebat, ff. de inſtitoria;* textus *in l.* 1. *ff. ſi menſor falſum modum dixerit;* & in expreſſo ita tenet Bald. *in l.* 1. *C. qui accuſ. non poſſ.* 13. *col. n.* 68. Salycet. *in leg. penult. C. de accuſ.* 2. *col. n.* 9.

Tempus & locus ſunt de forma ſubſtantiali accuſationis.

Unum tamen eſt, quòd in tali libello, vel
3 accuſatione non requiratur concluſio, ut pars dicat, & concludat in fine libelli, quare peto reum delinquentem puniri in tali pœna, vel genericè in pœna quæ pro tali delicto à jure eſt impoſita; nam licet in civilibus cauſis pro forma requiratur concluſio, ut *in leg. ut fundus, ff. communi dividendo, & in l. fin. C. de fideicommiſſ. liber. & in l. Pomponius, ff. de neg. geſt. & in c. licet Heli, de ſimonia, in clem. ſæpè de verborum ſignification.* per quæ jura ita tenet Bart. *in l.* 1. *ff. de edendo,* 1. *col. n.* 6. & ibi communiter Doctores præcipuè Jaſ. 3. *col.* Item Bart. *in l. prius, ff. de novi oper. nunc.* 8. *col. in medio.* Idem Bart. *in l.* 1. *ff. de except.* 3. *col. n.* 3. Idem Bart. *in leg. Aurelius,* §. *Sticho, ff. de liber. legat.* Bald. *in l. edicta actio, C. de edendo;* 1. *lectur.* 1. *col. n.* 33. & ibi comuniter Doctores. Idem Bald. *in l.* 2. *C. de pet. hæred. in fin.* Innocen. *in cap. ſuper literis, de reſcriptis;* 2. *col. num.* 3. Abbas & communiter Canoniſtæ *in cap.* 1. *de libelli oblatione,* Angel. *in* §. *omnium, Inſtit. de act. penult,* & ibi Jaſon, 18. *col. n.* 128. idem diſponit *lex* 4. *tit.* 2. 3. *part.* Confirmatur quia ſicut apud Dialecticos argumentum benè formatum conſiſtit in majori, minori, & concluſione, ita apud nos libellus benè, & aptè formatus conſiſtit in prædictis ſolemnitatibus. Item etiam, quia concluſio declarat, ampliat, & reſtringit ipſum libellum, & petitionem & ex ea apparet qualiter præcedentia intelligantur. Item etiam, quia quando unum narratur, & ponitur in libello, aliud petitur in concluſione, potius attenditur, quod petitur in concluſione, quàm illud quòd continetur in libello & facti narratione, ſecundùm prædictos Doctores, ubi ſuprà: tamen in criminalibus non requiritur aliqua concluſio, ſed ſufficit ſimpliciter reum accuſare, & dicere tale delictum commiſiſſe tali tempore, & loco ſine eo quòd petat per judicem puniri: quia ipſe tenetur pœnam imponere. Cujus ratio eſt, quia in quolibet delicto lex ipſa concludit ad pœnam ordinariam, vel arbitrariam, & non habet neceſſe pars concludere, imò nec judex tenetur in ſententia pœnam imponere, ſed ſufficit declarare reum tale delictum commiſiſſe, quia in conſequentiam ſuccedit pœna legalis, quæ à jure eſt impoſita, quando eſt ordinaria: ſi verò eſt arbitraria, tunc requiritur ejus expreſſio & declaratio, & in expreſſo ita probat textus *in leg.* 1. *verſ. nam ut Papinianus, ff. ad Turpili.* Cujus verba ſunt: *Nam ut Papinianus reſpondit, facti quidem quæſtio in arbitrio judicantis, pœnæ verò perſecutio non ejus voluntati mandatur, ſed legis auctoritati reſervatur*, & ibi notat & commendat Bartolus, Albericus, & communiter Doctores antiqui, idem Bartolus *in leg. libellorum, ff. de accuſat. final. col.* Idem Bartol. *in l. quid ergo,* §. *pœna gravior, ff. de his qui notant. infam.* 3. *col. n.* 8. & ibi Alber. & alii Doctores. Idem Bart. *in l.* 2. §. *ſi publico, ff. de adulter.* 5. *col.* 3. *quæſt.* Idem Bartol. *in leg. ſi judex poſtquam. ff. de re jud.* Paul. de Caſtro *in leg. & ſi ſeverior, ex quibus cauſ. infam. irrog. fin. col.* Petrus Cynus, Baldus Angelus, & communiter Doctores *in l. penult. C. de accuſ.* Cynus *in l. nec exemplum. C. ad legem Cornel. de falſ.* Abbas *in cap. niſi ſpecialis, de offic. deleg.* 2. *col.* Anchar. *in cap. de homicidio, lib.* 6. Jaſon, *in* §. *omnium. Inſtit. de action.* 19. *col. n.* 137. Angelus *de malef. in parte hæc eſt quædam inquiſitio.* 9. *&* 10. *col. verſ. quarto principaliter quæro*, & ibi ejus additionator, idem Angelus *in parte, ſuper quibus omnibus,* 1. *&* 2. *col.* quòd tamen hodie procedit ſine aliquo dubio in noſtro regno, cùm nec in criminalibus nec civilibus requiratur aliqua concluſio, ſed tantùm attenta veritate procedatur, ut *in leg.* 11. *tit.* 1. *lib.* 3. *ordin.*

In libello accuſationis non requiritur concluſio.

Item adde, quòd licèt in tali libello, & accuſatione criminali de jure requirebatur inſcriptio ad pœnam talionis, ut eſt textus expreſſus *in dict. leg. libellorum ff. de accuſat.* text. *in leg. ſi cui eod. tit.* text. *in leg. fin. ff. de privat. delict.* text. *in leg. fin. ff. de furt.* text. *in leg. qui crimen. Cod. qui accuſ. non poſſ.* text. *in leg. fin. C. de accuſ.* text. *in leg.* 2. *verſ.* 1. *Cod. de exhib. reis,* text. *in leg. non prius, Cod. de calumniatoribus,* tamen *c* hodie generali conſue- c
tudine non requiritur, nec ſervatur, quia aliàs timore ſimilitudinis ſupplicii nemo auderet accuſare, & delicta remanerent impunita; ita determinat Bartolus *in d. l. ſi cui, ff. de accuſat.* 1. *col. n.* 1. tenent etiam & determinant communiter Doctores *in dict. leg. libellorum, eodem tit. & in leg. fin. C. eod. tit.* Salycetus *in leg. qui crimin.* 2. *col. Cod. qui accuſar. non poſſ.* idem Salycetus *in leg. non ideo minus, Cod. de accuſ.* 1. *col. n.* 3. Gandinus *in tractat. maleſic. fol.* 4. *in quæſt. qualiter fiat accuſatio;* & licet *lex noſtra part.* 26. *tit.* 1. 7. *part. & lex* 6. *tit.* 20. *lib.* 4. *for. ll.* dicant, quòd talis inſcriptio fiat quando quis accuſat tanquam unus de populo, non verò quando proſequitur ſuam, vel ſuorum injuriam, tamen indiſtinctè hodie non ſervatur in practica prædicta inſcriptio reterita conſuetudine, ſed libellus & accuſatio procedit ſine ea.

Adde tamen, quòd calumnioſus accuſator fal- 4
tem punietur crimine injuriarum, ſecundùm prædictos Doctores, ubi ſuprà. Dubium tamen neceſſarium, & quotidianum eſt an accuſator teneatur ponere in libello, vel accuſatione diem & horam commiſſi criminis? In quo articulo breviter & reſolutivè dico, quòd ſi factum, vel delictum certo die, tempore, vel hora eſt punibile, aliàs